

Mesleki Yeterlilik Sistemi ve Sürdürülebilir Orman Yönetimindeki Önemi

Tuncay Porsuk^{ID}

Orman Genel Müdürlüğü, Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Beştepe mah. Söğütözü cad. No: 8 06560, Ankara, Türkiye

Araştırma Makalesi

MAKALE KÜNYESİ

Geliş Tarihi: 31 Mart 2021

Kabul Tarihi : 18 Haziran 2021

DOI: 10.53516/ajfr.907169

*Sorumlu yazar:

 tuncayporsuk@ogm.gov.tr

ÖZ

Sürdürülebilir orman yönetimi ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel boyutları olan ve bütüncül ele alınması gereken bir süreçtir. Bu çalışmada, sürdürülebilir orman yönetiminin temel iş süreçleri olan üretim, orman yetiştirme ve bakım, odun dışı ürün üretimi ve alan kılavuzluğu faaliyetlerinde rol alan, ulusal mesleki yeterlilik sistemi

doğrultusunda belgelendirilmiş insan kaynaklarının, sürdürülebilir orman yönetimi üzerine etkisi, sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri kapsamında araştırılmıştır. Çalışmada öncelikle ulusal mesleki yeterlilik sisteminin genel bir çerçevesi çizilerek ulusal yeterlilikler çerçevesi kapsamında yer alan ormancılık mesleki yeterlilik sistemine değinilmiş, bu kapsamda ormancılık ulusal meslek standartları, ulusal yeterlilikleri, yeterlilik birimleri ve güncelde var olan kurumsal kapasite tespit edilmiştir. Ormancılık ulusal yeterlilikleri bazında sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri için etkileşim çizelgesi iki turlu Delphi tekniği ile oluşturularak, ormancılık mesleki yeterlilik sisteminin sürdürülebilir orman yönetimindeki önemi ortaya konulmuştur. Sonuç olarak sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri ile ulusal yeterliliklerin etkileşimlerinden ulusal mesleki yeterlilik sisteminin, sürdürülebilir orman yönetiminde etkinliğin sağlanması için önemli bir bileşen olduğu sonucuna ulaşılmış, sistemin daha etkin ve verimli yürütülmesine yönelik olarak tüm paydaşlar için tespit ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ormancılıkta mesleki yeterlilik, sürdürülebilir orman yönetimi, ulusal mesleki yeterlilik sistemi, ulusal yeterlilikler.

Importance of Vocational Qualification System in Sustainable Forest Management in Turkey

ABSTRACT

Sustainable forest management is a process that has ecological, economic, and socio-cultural dimensions and should be handled in a holistic manner. In this study, the impact of human resources certified in line with the national vocational qualification system, which plays a role in production, forest growing and maintenance, non-wood product production and field guidance activities, which are the main business processes of sustainable forest management, were investigated within the scope of sustainable forest management criteria and indicators. In the study, first of all, a general framework of the national professional qualification system is drawn. Subsequently, the forestry professional qualification system within the scope of the national qualifications framework was mentioned and, in this context, the national occupational standards, national qualifications, qualification units and current institutional capacity were determined. The importance of the forestry professional qualification system in sustainable forest management was demonstrated by creating an interaction table for sustainable forest management criteria and indicators on the basis of national competencies in forestry. In the conclusion part, determinations and suggestions are included for all stakeholders who take part in the processes for the efficient and efficient implementation of the system.

Key Words: National qualifications, national vocational qualification system, sustainable forest management, vocational qualification in forestry.

Bu makaleye atf:

Porsuk, T., 2021. Mesleki Yeterlilik Sistemi ve Sürdürülebilir Orman Yönetimindeki Önemi. Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi 7(1): 34-45.

This article is licensed under CC BY-NC 4.0

1. Giriş

Sürdürülebilir orman kaynakları yönetimi (SOY); ormanı tek başına bir odun kaynağı görmenin dışında, orman ekosistemini oluşturan ve ilişkili tüm bileşenlerin dengeli ve sürdürülebilir yönetimini amaçlamaktadır. Bu noktada ekolojik, ekonomik ve sosyo kültürel bileşenlere sahip orman kaynaklarının ilgili bileşenlerinin sürdürülebilirliğini etkileyen tüm faktörler orman kaynakları yönetiminin ilgi alanına girmektedir. Orman kaynaklarında koruma kullanma dengesinin sağlanarak, var olan üretim potansiyelinin toplumların faydalanmasına sunulması, orman ekosisteminde mal ve hizmet üretimi sağlayan üretim faktörlerinin etkin kullanımına ve bu etkinliği sağlayacak bilgi, beceri ve yetkinliğe sahip yetişmiş insan gücünün varlığına bağlı bulunmaktadır.

Dünyada sürdürülebilir kalkınmaya temel oluşturan Brundtland raporu (ortak geleceğimiz) ve 1992 Rio zirvesi sonrası sürdürülebilir kalkınma temelli yönetim yaklaşımlarına yönelik politika ve stratejilerde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerin ormancılık yönetimine yansması ise sürdürülebilir orman yönetimi olarak tezahür etmiştir. Türkiye’de sürdürülebilir orman yönetimine yönelik çalışmaların uluslararası arenada yürütülen çalışmalarla paralel yürütüldüğü görülmektedir. 1990 yılında Strazburg da başlayan Avrupa ormanlarının korunması bakanlar konferansının ardından, Helsinki(1993), Lizbon(1998), Viyana(2003), Varşova(2007), Oslo(2011) ve 2015 Madrid bakanlar konferansında temsil sağlanmış olmakla birlikte güncelde Türkiye, Avrupa da sürdürülebilir orman yönetimini sağlamaya yönelik yürütülen ve Forest Europe olarak adlandırılan sürecin genel koordinasyon üyeliği görevini sürdürmektedir (Forest Europe, 2021). Yine Türkiye’nin Yakınoğu olarak adlandırılan bölgede yürütülen Yakınoğu sürecine de aktif katılım sağladığı görülmektedir. Ülkemizde sürdürülebilir orman yönetimi sürecinin odak noktası Orman Genel Müdürlüğüdür. 1997 yılında ormancılık strateji belgesinin hazırlanması ile başlayan süreç, Dünya Bankasının katkılarıyla gerçekleştirilen ormancılık sektör incelemesi raporu ve akabinde Dünya Tarım ve Gıda Örgütü (FAO) desteği ile ulusal ormancılık programının hazırlanması ile devam etmiş ilgili programda sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerinin hazırlanması öncelikli eylemler arasında yer almıştır (Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004). Bu kapsamda OGM tarafından başlatılan çalışmalar sonucunda 2003 yılında ulusal kriter ve gösterge seti belirlenmiştir. 2011 yılına kadar olan süreçte bu alanda iki defa raporlama yapıldığı

görülmektedir. 2011 yılında teşkilat yapılarında meydana gelen değişiklik, süreci yavaşlatmış ve yeni yapılanmayla birlikte kriter ve gösterge setinin güncellenmesine ihtiyaç duyulmuştur. 2017 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) desteğinde başlatılan ulusal kriter ve gösterge seti güncelleme çalışması tüm paydaşların katılımıyla 2018 yılında sonuçlandırılmıştır. Akabinde uygulamada birliktelik ve ortak dil oluşturulmasına yönelik olarak uygulama kılavuzu hazırlanarak süreç uygulamaya geçmiştir. 2019 yılında Türkiye Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri raporu hazırlanarak 12 yıllık eğilimler değerlendirilmiştir. Güncelde ise yerel düzeyde kriter ve gösterge hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir. Gelişen teknoloji ve değişen ekolojik, ekonomik ve sosyo kültürel koşullar doğrultusunda ilgili sürecin kriter ve gösterge seti güncellemesinin dinamik yapıda devam edeceği söylenebilir.

2000’li yıllar ormancılık strateji belgesinde ağırlıklı olarak ele alınması gereken üç tedbir finansman, güçlü işletme ve insan kaynakları olarak belirlenmiştir (OGM, 2020). Bu üç tedbirden özellikle insan kaynakları, güçlü işletme ve dolayısıyla finansmanın en önemli aktörü olması nedeniyle büyük önem arz etmektedir.

11 Kasım 2018 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Mesleki Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin 2018/1 sayılı Tebliğinde” orman üretim ve orman yetiştirme bakım işlerinde çalışanlara mesleki yeterlilik belgeli çalışma zorunluluğu getirilmiştir. Bu yasal zorunluluk orman kaynakları yönetiminde belgeli iş gücü kapasitesinin oluşturulamaması durumunda sürdürülebilir orman yönetimini ve orman endüstri sektörünü nasıl etkileyeceğinin sorgulanmasına neden olmuştur.

Orman kaynakları yönetiminde ve üretim süreçlerinde rol alan insan kaynakları genel ve akademik eğitim alanlar ile ulusal meslek standartları (UMS) kapsamında belgelendirilmiş insan kaynakları olmak üzere üç kategoriye ayrılmakta olup bu çalışmanın konusunu, Mesleki Yeterlilik Sisteminin temel bileşeni olan Türkiye Ulusal Yeterlilikler Çerçevesindeki ormancılıkla ilgili ulusal yeterlilikler (UY) ve sürdürülebilir orman yönetimine etkileri oluşturmaktadır.

1.1. Mesleki Yeterlilik Sistemi

Gelişen ve değişen dünyada devletler, toplumsal refah seviyesinin yükseltilmesi gayesiyle daha hızlı bir şekilde kalkınmak istemekte, bu hedefe ulaşılması

ise bir ülkenin ekonomik ve sosyal yapısının daha fazla üretim yapacak şekilde yeniden yapılandırılması ile mümkün olabilmektedir. Üretim artışını sürekli hale getirerek toplumların refah düzeyini yükseltmeye çalışan ülkeler, nitelikli insan kaynaklarının yetiştirilmesine büyük önem vererek bu alana daha fazla kaynak ayırmaktadır (Demirezen, 2002). Eğitimli bir çalışan eğitimsiz bir çalışana göre karşılaştırıldığında, işi daha az eforla, daha güvenli ve sağlıklı bir şekilde yapıp hızlı ve yüksek kaliteli bir iş çıkartmanın yanında çevresel zararlarda oluşturmayacağı için işverene ekonomik, sosyal ve çevresel ek faydalar sunabilmektedir (Engür, 2014). Eğitim ile kalkınma arasındaki bu ilişkiyi gören gelişmiş ülkelerin eğitim ve istihdam sistemlerini yeniden yapılandırdıkları görülmektedir. Bu noktada mesleki yeterlilik sistemlerinin genel ve akademik eğitim süreçlerine ek olarak bu yeniden yapılandırmalar ile ortaya çıktığı söylenebilir.

Gelişen ve değişen koşullara göre iş süreçlerinde kullanılan yöntem ve teknolojiler değişmektedir. Mesleki yeterlilik sistemi ile bu yeniliklere paralel olarak, standartlar ve hayat boyu öğrenme ilkesi kapsamında, işverenlerin ihtiyaç duydukları nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç, teknik ve mesleki eğitim standartlarının ve bu standartları temel alan yeterliliklerin geliştirilmesi, uygulanması ve bunlara ilişkin yetkilendirme, denetim, ölçme- değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin kural ve faaliyet alt yapısının sağlanması ile gerçekleştirilebilmektedir.

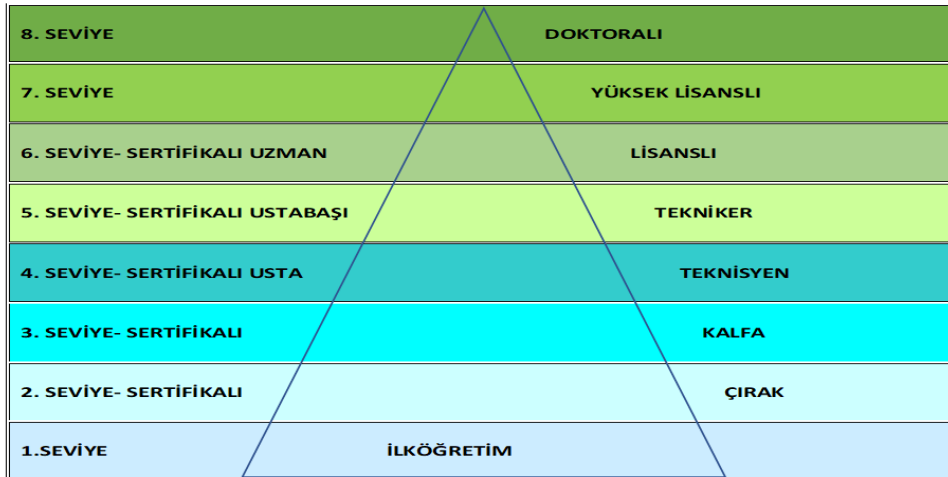
Dünyadaki gelişmelere paralel olarak ülkemizde de ulusal mesleki yeterlilik sistemi alt yapısının oluşturulduğu görülmektedir. 07.10.2006 tarih ve 26312 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanununda (tabiplik, diş hekimliği, mühendislik vb. bazı meslekler hariç) uluslararası standartlar esas alınarak hazırlanan ulusal meslek standartlarına göre ulusal yeterliliklerin belirlenmesi ve ilgili ulusal

yeterlilikler referans alınarak mesleki belgelendirme faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli kurumsal yapı ve mekanizmaların oluşturulması amaçlanmıştır (Resmi Gazete, 2006). Türkiye’de Mesleki Yeterlilik Kurumunun kuruluşu ve ilgili kurumsallaşmanın akabinde sistem Avrupa Birliği (AB) uyum süreci kapsamında yürütülmeye devam etmiştir.

Mesleki yeterlilik sistemlerinin en önemli özelliklerinden birisi uluslararası geçerliliklerinin ve kıyaslanabilirliklerinin olmasıdır. Ulusal yeterlilik sistemleri arasında kıyaslanabilirlik sağlayarak farklı ülke ve sistemlerde verilen yeterliliklerin anlaşılmasını kolaylaştıran, Avrupa Birliği tarafından kabul edilen referans çerçeve, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (AYÇ) olarak tanımlanmaktadır (Pırtı ve Kara, 2017).

Avrupa yeterlilik çerçevesinin temelini, her seviyede sahip olunması gereken asgari ortak bilgi, beceri ve yetkinliklerin tanımlandığı sekiz seviye oluşturmaktadır. Bu seviyeler, seviye tanımlayıcısı olarak adlandırılan bilgi, beceri ve yetkinlikten oluşan öğrenme kazanımı ifadeleriyle tanımlanmaktadır. Bilgi, bir iş ya da öğrenme alanına ilişkin gerçekler, ilkeler, kuramlar ve uygulamalar bütünü olarak tanımlanırken, beceri ise görevleri yerine getirmek ve problemleri çözmek için bilgiyi kullanma ve uygulama yeteneğini ifade etmektedir. Diğer bir seviye tanımlayıcısı yetkinlik ise iş veya öğrenme ortamlarında, mesleki ve kişisel gelişimde bilgi ve becerileri kullanmaya yönelik kanıtlanmış yetenek ve kişisel, sosyal ve/veya yöntem bilimsel yetenekler olarak ifade edilmektedir (MYK-a, 2021).

Şekil 1’de görüldüğü gibi Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ise Avrupa yeterlilik çerçevesi ile uyumlu olarak tasarlanan; ilk, orta ve yüksek öğretim dahil mesleki, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yolları ile kazanılan tüm yeterlilik esaslarını ifade etmekte ve 8 seviye içermektedir (Resmi Gazete-a, 2016).

Şekil 1. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Seviye Tanımlayıcıları (Güzeller, 2020)

Yenilenmiş bloom taksonomisindeki hatırlama, kavrama, uygulama, çözümlenme, değerlendirme ve sentez aşamaları esas alınarak oluşturulmuş olan 8 seviyenin bilgi beceri ve yetkinlikler kapsamındaki eğitim karşılıkları da Şekil 1 de gürülmektedir. Bloom taksonomisi eğitim öğretimde hedefleri basitten karmaşığa, kolaydan zora doğru birbirinin ön koşulu olacak Şekilde sıralamaktadır (Bümen, 2006). Bu kapsamda mesleki yeterlilik sistemi içerisinde yer alan mesleklerin 1. seviye ilköğretim ve 8. seviye doktora düzeyine kadar geniş bir yelpazeyi kapsadığı gürülmektedir.

Avrupa yeterlilik çerçevesi temelli hazırlanan Türkiye yeterlilikler çerçevesi 02.01.2016 tarih ve 29581 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak işler hale gelmiştir. Ulusal mesleki yeterlilik sisteminde süreç sektörlerden gelen talepler üzerine başlatılmakta, sektörler nitelikli iş gücü ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak ihtiyaç duydukları mesleklere ilişkin meslek standardı hazırlanma taleplerini Mesleki Yeterlilik Kurumuna iletmekte, kurum bu talep doğrultusunda süreci yönetmektedir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu bünyesinde oluşturulan sektör komitelerinde bu talepler değerlendirilmekte uygun bulunan tekliflerin ulusal meslek standardının hazırlanması sağlanmaktadır. Öncelikle ilgili sektör temsilcisi kurum ve kuruluşlardan meslek standardı hazırlamaya istekli ve potansiyeli olanlar arasından belli ölçütlere göre ulusal meslek standardı hazırlama başvuru değerlendirmesi yapılmakta, Mesleki Yeterlilik Kurumu yönetim kurulunun onayının ardından ilgili kurum ve kuruluşlarla protokol imzalanmaktadır. Ulusal meslek standartları katılımcı bir yaklaşımla sektörün tüm paydaşlarının gürüşü alınarak hazırlanmakta ve sektör komitesinin incelemesine sunulmaktadır. Sektör komitesince uygun bulunan standartlar Mesleki Yeterlilik Kurumu yönetim kurulunun onayına müteakip Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmektedir.

Ulusal Meslek Standartları, bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari normlar olarak ifade edilmektedir (MYK-b,2021). Ulusal meslek standartları ile mesleğin temel alanları tanımlanmakta (görevler), gözlemlenip ölçülebilir ıktıları olan ve başlangıç ile bitiş noktaları belirli, anlamlı iş birimleri oluşturulmakta (işlemler), mesleğin başarı ile gerçekleştirilmesinde en önemli yönleri ve kritik unsurları belirlenerek (başarım ölçütleri), çalışanın belirli bir iş alanında performans gösterebilmesi ve problemleri çözebilmesi için gerekli olan bilgi ve beceriler ile sergilenmesi gereken hal ve hareketleri (tutum ve davranışlar) tanımlanmaktadır (Güzeller, 2020). Standartı

oluşturulmuş bir mesleğin belgelendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi ise Ulusal Yeterlilik alt yapısının oluşturulması ile sağlanmaktadır.

Ulusal yeterlilikler, ulusal ya da uluslararası meslek standartlarına dayanılarak hazırlanan, bireylerin mesleğini başarı ile icra etmesi için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olup olmadığını ölçen ve değerlendiren, öğrenme, ölçme ve değerlendirme amaçlı kullanılan teknik dokümanlardır (MYK-c, 2021). Ulusal yeterlilikler adayların neler yapabilmesi gerektiğini, neleri bilmesi ve anlaması gerektiğini, becerilerini göstermesi gerektiği durumları ve koşulların sınırlarını çizmekte, bilgi, beceri ve yetkinliklerin ölçme ve değerlendirilmesine imkân sağlamaktadır.

Ulusal yeterlilik dokümanları,

- Yeterlilik birimleri,
- Öğrenme ıktıları/ kazanımları,
- Başarım ölçütleri,
- Ölçme ve değerlendirme bölümlerinden oluşmaktadır.

Ulusal yeterlilik birimleri, bağımsız olarak ölçülebilen, transfer edilebilir yeterlilik bölümüdür. Ulusal yeterlilik birimleri ulusal meslek standartlarındaki görevlerin anlamlı ve ölçülebilir bir Şekilde gruplandırılması ile oluşturulmaktadır. Zorunlu ve seçmeli birimler olarak iki gruba ayrılmaktadır. Zorunlu birimler bir mesleğin icra edilebilmesi için kişiler tarafından sergilenmesi gereken zorunlu bilgi, beceri ve yetkinliklerdir. Seçmeli birimler ise bir mesleğin farklı kapsamlarda icrasına yönelik birimler olarak düşünülebilir (Güzeller, 2020).

Öğrenme ıktıları/ kazanımları bölümü, öğrenme süreci sonunda kişinin kazanmış olduğu bilgi ve becerileri tanımlamaktadır. Başarım ölçütleri, sahip olunan bilgi ve becerilerin sergilenmesi için gerekli olan kriterleri tanımlayarak ölçme ve değerlendirme bölümüne altlık oluşturmaktadır. Ölçme ve değerlendirme bölümü ise teorik ve performansa dayalı sınavların içeriğini tanımlarken başarım ölçütlerinden ve soru bankalarından faydalanmaktadır.

Yukarıda özetlenmeye çalışılan, mesleki yeterlilik sistemi kapsamında 2016 yılından günümüze Türkiye de 27 sektörü kapsayan 859 ulusal meslek standardının Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlükte olduğu gürülmektedir. İlgili standartlar referans alınarak hazırlanmış olan 516 ulusal yeterlilik yürürlüğe konulmuş ve belgelendirme faaliyetlerini yürütmek üzere 250 yetkilendirilmif belgelendirme kuruluşuna Mesleki Yeterlilik

Kurumu tarafından yetki verilmiştir. Türkiye yeterlilikler çerçevesi kapsamında 368 farklı meslek grubunda çalışanlar için belge zorunluluğu mevcut olup günümüze kadar 516 ulusal yeterlilik kapsamında toplam verilen belge adeti ise 1.545.511 dir (MYK-d, 2021). Bu rakamlar Türkiye mesleki yeterlilik sisteminde oluşan kurumsal kapasite düzeyini ifade etmede önemli bir gösterge niteliğindedir.

1.2. Ormancılıkta Mesleki Yeterlilik

Ormancılık sektöründe özellikle ormanların üretim fonksiyonunun toplumların faydalanmasına sunulması ve yeni ormanların kurulması sürecinde yapılan faaliyetlerin başarıya ulaşmasında sahada çalışan insan kaynaklarının yetkinliği önemli rol oynamaktadır.

Ormancılık yönüyle mesleki yeterlilik, uluslararası meslek standartları ve AB yeterlilik çerçevesi kapsamında hazırlanmış olan ormancılık meslek standartları ve bu standartlar temel alınarak hazırlanan ulusal yeterlilikleri kullanan sınav, belgelendirme ve denetim süreçlerini kapsamaktadır. Bu bağlamda mesleki yeterlilik sistemi ormancılık sektöründeki akademik eğitimde yer alan meslekler dışındaki kimliklendirilemeyen mesleklere mensup insan kaynağının mesleğini icra edebilmesi için sahip olması gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri ölçen, değerlendiren, belgelendiren ve hayat boyu öğrenme ilkesi kapsamında eğitim imkânı sunan bir sistemdir. Ormancılık sektörünün iş gerekliliklerinin karşılanmasına yönelik olarak Türkiye yeterlilikler çerçevesinde yerini almış olan, sürdürülebilir orman yönetimi ile etkileşim halinde olabilecek ulusal meslek standartları ve ilgili olduğu ulusal yeterlilikler Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. Ormancılık Ulusal Meslek Standartları ve İlgili Olduğu Ulusal Yeterlilikler (Kaynak: Resmi Gazete, 2017; Resmi Gazete-a, 2015; Resmi Gazete-b, 2015; Resmi Gazete-c, 2015; Resmi Gazete-b, 2016; Resmi Gazete-c, 2016; Resmi Gazete-d, 2016; MYK-e, 2021)

Referans Kodu	Meslek Standardı Adı	İlgili Olduğu Ulusal Yeterlilik
12UMS0190-3	Ağaç kesme ve Boylama Operatörü	Orman Üretim İşçisi
15UMS0475-3	Orman Ağaçlandırma ve Fidan Yetiştirme İşçisi	Orman Yetiştirme ve Bakım İşçisi
15UMS0476-3	Orman Gençleştirme ve Bakım İşçisi	Orman Yetiştirme ve Bakım İşçisi
15UMS0477-3	Sürütme ve Yükleme İşçisi	Orman Üretim İşçisi
16UMS0552-2	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı(yerden)	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı(yerden)
16UMS0553-3	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (yüksekten)	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı(yüksekten)
16UMS0551-4	Alan Kılavuzu	Alan Kılavuzu

Sürdürülebilir orman yönetimi ile ilgili yedi adet ulusal meslek standardı ve beş adet ulusal yeterlilik bulunmaktadır. Ağaç kesme ve boylama operatörü meslek standardı ile sürütme ve yükleme işçisi meslek standardı orman üretim işçisi ulusal yeterliliğine dayanak oluşturmaktadır. Bir başka ifadeyle, ilgili meslek standartlarında verilen görevler anlamlılık ve ölçülebilirlik kapsamında sınıflandırılmış ve orman üretim işçiliği ulusal yeterliliği oluşturulmuştur.

Orman ağaçlandırma ve fidan yetiştirme işçisi ile orman gençleştirme ve bakım işçisi meslek standartları ise orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterliliğinin temel dayanağını oluştururken, odun dışı ürün toplayıcısı meslek standartları ise odun dışı ürün toplayıcısı ulusal yeterliliklerinin oluşturulmasına dayanak teşkil etmiştir.

Çizelge 2’de Türkiye’de sürdürülebilir orman yönetimi ile ilişkili olduğu düşünölen ulusal yeterlilikler ve ulusal yeterlilikleri oluşturan yeterlilik birimleri verilmiştir.

Çizelge 2. Ormancılık Ulusal Yeterlilikleri ve Yeterlilik Birimleri (Kaynak: MYK-f, 2021; MYK, 2015; MYK-a, 2017; MYK-b, 2017; MYK-c, 2017)

Referans Kodu	UY Adı	Birim Kodu	İlgili Yeterlilik Birimleri	Zorunlu (Z)	Seçmeli (S)
15UY0236-3	Orman Üretim İşçisi	A1	İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma ve İş Organizasyonu	Z	
		B1	Ağaç Kesme		S
		B2	Emvali Sürütme, Yükleme ve Boşaltma		S
15UY0237-3	Orman Yetiştirme ve Bakım İşçisi	A1	İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma ve İş Organizasyonu	Z	
		B1	Orman Ağaçlandırma, Gençleştirme ve Bakım		S
		B2	Fidan Yetiştirme		S
		B3	Aşı ve Çelikle (Vejetatif) Üretim		S
17UY0283-2	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden)	A1	İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma ve İş Organizasyonu	Z	
		B1	Yerden Otsu ve Diğer Bitkileri Toplama		S
		B2	Mantar Toplama		S
17UY0284-3	Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yüksekten)	A1	İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma ve İş Organizasyonu	Z	
		B1	Ağaçtan Ürün Toplama		S
		B2	Ağaç Gövdesinden Ürün Elde Etme		S
		B3	Ağaççık ve Çalıdan Ürün Toplama		S
17UY0282-4	Alan Kılavuzu	A1	İş Sağlığı ve Güvenliği Çevre Koruma	Z	
		A2	Alan Kılavuzluğu Uygulamaları	Z	

Ormancılıkla ilgili ulusal yeterliliklerin tamamında A1 yeterlilik birimi olan ‘‘İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevre Koruma ve İş Organizasyonunun zorunlu birim olduğu görülmektedir. Zorunlu birim ifadesi bu alanda yeterlilik belgesi alacak olan her adayın bu yeterlilik birimini başarması gerektiği zorunluluğunu ifade etmektedir. Seçmeli birimler ise ilgili yeterliliklerde A1 zorunlu birimine ek olarak başarılması zorunlu olan en az bir birimi ifade etmektedir. İlgili yeterlilik birimlerinde adaylara ne tür sınav uygulanacağı (teorik, performans ve teorik-performans) ilgili ulusal yeterliliğin içeriğinde belirtilmektedir.

Ulusal mesleki yeterlilik sisteminde ulusal yeterliliklerin yürürlüğe girmesinin akabinde ilgili ulusal yeterlilikler kapsamında mesleki yeterlilik belgesi verilebilmesi için yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları öncelikle personel belgelendirme alanında ISO 17024 standardı kapsamında Türk Akreditasyon Kurumundan (TÜRKAK) akredite olarak Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından gerçekleştirilen yetkilendirme denetimi süreci sonrası yetkilendirilmiş belge kuruluşu statüsü almakta ve ilgili alanda sınav

düzenleme yetkisini elde etmektedir. Yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları özel girişimciler olabildiği gibi kamu kurum kuruluşları, üniversiteler, sendikalar ve sivil toplum kuruluşlarının iktisadi işletmeleri ve meslek örgütleri olabilmektedir.

Çizelge 3’te Türkiye de ulusal mesleki yeterlilik sistemi içerisinde ormancılıkla ilgili ulusal yeterlilikler için yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu sayıları ve yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları tarafından ormancılık yeterlilikleri kapsamında verilmiş mesleki yeterlilik belgesi sayıları görülmektedir.

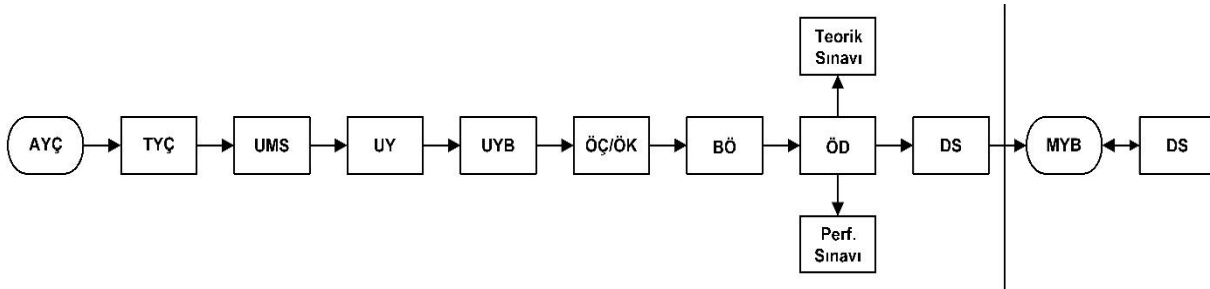
Çizelge 3. Ormancılıkta Yetkilendirilmiş Belge Kuruluşları ve Mesleki Yeterlilik Belge Sayıları (Kaynak: MYK-g, 2021).

Ormancılıkla İlgili Ulusal Yeterlilikler			
Referans Kodu	Adı	YBK (adet)	MYB (adet)
15UY0236-3	Orman Üretim İşçisi	17	63194
15UY0237-3	Orman Yetiştirme ve Bakım İşçisi	17	16386
17UY0283-2	Odun Dışı Ürün Toplayıcılığı (yerden)	1	-
17UY0284-3	Odun Dışı Ürün Toplayıcılığı (yüksekten)	1	-
15UY0282-4	Alan Kılavuzluğu	1	-
TOPLAM			79580

Çizelgeden belgeli insan kaynağı boyutunda en yüksek kapasitenin orman üretim işçisi ile orman yetiştirme ve bakım işçisi alanlarında oluştuğu görülmektedir. Diğer üç ulusal yeterlilikte bir adet yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşu bulunurken şu ana kadar belgelendirme yapılmadığı, bu durumun bu üç yeterlilik için belge zorunluluğu olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Genel olarak mesleki yeterlilik belgelendirme süreci Şekil 2'deki gibi özetlenebilir. Avrupa yeterlilik çerçevesi ile uyumlu hazırlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) kapsamında ulusal meslek standartları (UMS) hazırlanmaktadır. Ulusal meslek standartları esas alınarak hazırlanan ulusal

yeterlilikler (UY) ve içerdiği yeterlilik birimlerine (UYB) göre sağlanması gereken öğrenme çıktıları/öğrenme kazanımları (ÖÇ/ÖK) başarımlı ölçütleriyle (BÖ) teorik ve performansa dayalı sınavlarla ölçme ve değerlendirilmeye (ÖD) alınmakta ve Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından ölçme değerlendirme sonucuna göre mesleki yeterlilik belgesi (MYB) verilmektedir. Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından sınav esnasında programsız, programlı olarak sınav sonrası belgelendirme öncesi ile belgelendirme sonrası denetimler (DS) yapılabilmektedir (MYK, 2019). Denetimlerden elde edilen bulgular belgelendirme başarısını doğrudan etkilemektedir.

Şekil 2. Belgelendirme Süreci

Ölçme ve değerlendirme sürecinde teorik ve performansa dayalı sınav uygulamaları kalite standartları gereği her aday için kamera ile kayıt altına alınmaktadır (MYK, 2020). İlgili kamera kayıtları denetim süreci kapsamında izlenmekte, uygunsuzluklar tespit edilmesi durumunda sınav veya mesleki yeterlilik belgesi iptal edilebilmektedir. Süreçte Mesleki Yeterlilik Kurumundan ve diğer teknik kurumlardan ulusal yeterliliklerde belirtilen nitelikleri haiz değerlendirici/sınav yapıcı, karar verici, iç doğrulayıcı, dış doğrulayıcı, teknik uzman ve denetçi personel görev almaktadır.

1.3.Sürdürülebilir Orman Yönetimi – Mesleki Yeterlilik Sistemi İlişkisi

Orman kaynakları yönetiminin başarı düzeyi ilgili süreçlerde rol alan insan kaynaklarının bilgi, beceri ve yetkinlikleri ile yakından ilişkilidir. Sürdürülebilir orman yönetimi; orman ve orman alanlarının, yerel,

ulusal ve küresel düzeylerde, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, kendini yenileme kabiliyetini ve yaşama enerjisini, uygun ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarını yerine getirebilme potansiyelini şimdi ve gelecekte koruyacak ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek bir ölçüde ve şekilde idare etmek ve yararlanmak olarak tanımlanmaktadır (Drengson and Taylor, 1997). Sürdürülebilir orman yönetimi genel bir bakış açısıyla ekolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel bileşenlere sahip bütüncül bir sistem olmakla birlikte sistemin başarı düzeyi ilgili bileşenlerdeki sürdürülebilirliği etkileyebilecek faktörlerin etkin yönetilmesine bağlı bulunmaktadır. Bu başlıkta sürdürülebilir orman yönetimini etkileyebilecek faktörler ulusal yeterlilikler kapsamında değerlendirilmiştir.

Sürdürülebilir Orman Yönetimi için Türkiye sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve gösterge seti 6 kriter ve 46 göstergeden oluşmaktadır (OGM, 2020). Orman kaynakları yönetim etkinliklerinin

sürdürülebilir olup olmadığının izlenmesine imkan sunan ulusal kriter ve gösterge setinin ulusal mesleki yeterlilik sistemi içerisinde yer alan ve orman kaynakları yönetimini etkileyebilecek ulusal yeterliliklerle etkileşiminin analizi, ulusal mesleki yeterlilik sisteminin sürdürülebilir orman yönetimindeki rolünü ifade etmek açısından önem arz etmektedir

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmada, ormancılık dışı farklı meslek gruplarında mesleki yeterlilik alanında yapılmış akademik çalışmalar, konuyla dolaylı veya doğrudan ilgili olabilecek diğer ormancılık literatürü, mesleki yeterlilik sistemine ilişkin birincil, ikincil mevzuat, ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler ile Mesleki Yeterlilik Kurumu teknik uzmanı olan yazarın aldığı eğitimlere ilişkin notlar ve görev aldığı denetim tecrübelerinden faydalanılmıştır.

Ulusal yeterliliklerin Türkiye sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve gösterge seti ile ilişkisinin ortaya konmasında ise Mesleki Yeterlilik Kurumunda ormancı teknik uzman olarak görev alan uzman grubuna ve sürdürülebilir orman yönetimi uzmanlarına uygulanan Delphi Tekniğinden faydalanılmıştır. İlgili teknik bir sorunun çözüm

sürecinde uzman kişilerin görüşlerini birbirlerinden etkilenmeyecek şekilde alarak karar için uzlaşı sağlamaktadır (Gündüz ve ark. 2020). Delphi tekniği sekiz kişilik uzman grubuna iki turlu olarak uygulanmıştır. Hazırlanan formlarda dört ulusal yeterliliğin (orman üretim işçisi, orman yetiştirme ve bakım işçisi, odun dışı ürün toplayıcılığı yerden ve yüksekte ile alan kılavuzluğu) Türkiye sürdürülebilir orman yönetimi kriter seti göstergeleri ile etkileşimleri doğrudan, dolaylı ve etkisiz olmak üzere üç kategoride uzmanlarca değerlendirilmiş ve bulgular elde edilmiştir.

3. Bulgular

Çizelge 4'te sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve gösterge ulusal seti ile ulusal yeterliliklerin etkileşimi bulguları verilmiştir. Sürdürülebilir orman yönetimi ile ilgili beş ulusal yeterlilikten adayların elde ettiği öğrenme çıktıları/ kazanımlarının başarım ölçütleri kapsamında adayda içselleştirildiği ve iş süreçlerinde uygulandığı varsayılarak, sürdürülebilir orman yönetimi kriter setindeki göstergelerle doğrudan etkili (DD), dolaylı Etkili (DL) ve etkisiz (E) ulusal yeterlilik alanları, Delphi tekniğine katılan uzmanların değerlendirme sonuçlarına göre elde edilmiştir.

Çizelge 4. Sürdürülebilir orman yönetimi göstergeleri ulusal yeterlilikler etkileşim çizelgesi

Kriterler	Göstergeler	Ulusal Yeterlilik Alanları				
		OÜİ	OYBİ	ODUT	ODUTY	AK
Orman kaynakları ve Küresel Karbon Döngüsüne Katkısı	Ormanlık ve diğer ağaçlık alan	E	DD	E	E	E
	Dikili Ağaç Serveti ve Artım	E	DD	E	E	E
	Karbon Stoku	E	DD	E	E	E
	Orman Kadastrosu	E	E	E	E	E
	Orman Alanlarının Yönetimi	E	E	E	E	E
Ormanların sağlığı, canlılığı ve bütünlüğü	Doğal Faktörlerden Etkilenen Ormanlar	DD	DD	E	E	E
	Silvikültürel Faaliyetler	DD	DD	E	E	E
	İnsan Kaynaklı zararlar	DD	DD	DD	DD	DD
	Otlatma Zararı	E	E	E	E	E
	İzin ve İrtifaklar	E	E	E	E	E
	Ormanlarda Hava Kirliliği İklim Değişikliğinin Etkileri	E	E	E	E	E
	Orman Yolları ve Tesisleri	E	E	E	E	E
Ormanların üretim kapasitesi ve fonksiyonları	Artım ve Üretim	DD	DD	DD	DD	E
	Odun dışı Ürün ve Hizmetler	E	E	DD	DD	DD
	Sertifikalı Orman	DD	DD	DD	DD	DD
Orman biyolojik çeşitliliği	Ağaç Tür Çeşitliliği	DD	DD	E	DD	E
	Gençleştirme	DD	DD	E	E	E
	Doğallık	E	E	E	E	E
	Tanıtilan Ağaç Türleri	E	E	E	E	DD
	Ölü Odun	E	E	E	E	E
	Gen Kaynakları	E	E	E	E	E
	Ormanın Parçalara Ayrılması	E	E	E	E	E
	Tehdit Altındaki Orman Türleri	DD	DD	DD	DD	DD
	Korunan Ormanlar	E	E	E	E	DD
	Yaygın Orman Kuş Türleri	DD	DD	DD	DD	DD
Yaygın Memeli Hayvan Türleri	DD	DD	DD	DD	DD	
Ormanların koruyucu fonksiyonları	Toprak Koruma Ormanları	E	E	E	E	E
	Su Koruma Ormanları	E	E	E	E	E
	Doğal Afet ve Altyapı Koruma Ormanları	E	E	E	E	E
Ormanların sosyo-ekonomik fonksiyonları	Ormanlık Sektörünün GSYH' a Etkisi	DD	DD	DD	DD	DD
	Orman Ürünleri Arz Talep Dengesi	DD	DD	DD	DD	DD
	Ormanlık Sektöründe istihdamın Büyüklüğü ve Niteliği	DD	DD	DD	DD	DD
	Ormanlığın Finansal Dengesi	DD	DD	DD	DD	DD
	Devlet Bütçesinden Ormanlık Sektörüne Ayrılan Pay	E	E	E	E	E
	Ormana Bağımlı Toplumun Büyüklüğü	DD	DD	DD	DD	DD
	Rekreasyon Hizmetlerinden Faydalananlar	E	E	E	E	DD
	Ormanlık Sektöründe Orman Köylüsüne Gelir Transferi	DD	DD	DD	DD	DD
	Araştırma Geliştirme Yayım ve Eğitim Çalışmaları	E	E	E	E	E
	Ormanlıkla İlgili STK ların Faaliyetleri	E	E	E	E	E
	Orman Toplum Uyuşmazlıkları	DD	DD	DD	DD	DD
	Ulusal Orman Programları veya Eşdeğerleri	E	E	E	E	E
	Kurumsal Çerçeve	E	E	E	E	E
	Yasal ve Düzenleyici Çerçeve	E	E	E	E	E
	Finans ve Ekonomi Araçları	E	E	E	E	E
	Bilgi ve İletişim	E	E	E	E	E
	Kriterler bazında Politikalar, Kurumlar ve Araçlar	E	E	E	E	E

OÜİ: Orman Üretim İşçisi, OYBİ: Orman Yetiştirme ve Bakım işçisi, ODUT: Odun Dışı Ürün Toplayıcısı (Yerden), ODUTY: Odun Dışı Ürün Toplayıcılığı (Yüksekten), AK: Alan Kılavuzluğu

Çizelge 4'ten görüldüğü gibi, Orman Üretim İşçiliği (OÜİ) için belirlenen mesleki yeterliliklerin, 6 kriter ve 46 göstergeden oluşan ulusal setin 4 kriteri ve 17 göstergesi ile (%36,95) doğrudan etkileşim kabiliyetinde bulunduğu görülmektedir. Orman üretim işçisi mesleki yeterlilikleri ile etkileşimde olmayan 2 kriter ve 29 gösterge olduğunu da belirtmek gerekir.

Orman Yetiştirme ve Bakım işçisi (OYBİ) için belirlenen mesleki yeterliliklerin ulusal setin 5 kriter ve 20 göstergesi ile (%43,47) doğrudan etkileşim kabiliyetinde bulunduğu, 1 kriter ve 26 gösterge ile etkileşimde olmadığı görülmektedir.

Odun Dışı Ürün Toplayıcısı Yerden (ODUT) için belirlenen mesleki yeterliliklerin ulusal setin 4 kriter ve 14 göstergesi ile (%30) doğrudan etkileşim kabiliyetinde bulunduğu, 2 kriter ve 32 gösterge ile etkileşimde olmadığı görülmektedir.

Odun Dışı Ürün Toplayıcılığı Yüksekten (ODUTY) için belirlenen mesleki yeterliliklerin ulusal setin 4 kriter ve 15 göstergesi ile (%32,60) doğrudan etkileşim kabiliyetinde bulunduğu, 2 kriter ve 31 gösterge ile etkileşimde olmadığı görülmektedir.

Alan Kılavuzluğu (AK) için belirlenen mesleki yeterliliklerin, 6 kriter ve 46 göstergeden oluşan ulusal setin 4 kriteri ve 16 göstergesi ile (%34,78) doğrudan etkileşim kabiliyetinde bulunduğu görülmektedir. Alan kılavuzluğu mesleki yeterlilikleri ile etkileşimde olmayan 2 kriter ve 30 gösterge olduğunu da belirtmek gerekir.

Çizelge 4'te yer alan tüm mesleki yeterlilik alanları içerisinde sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri ile en yüksek doğrudan etki %43,47 ile orman yetiştirme ve bakım işçisi alanında görülürken, en yüksek etkisizlik ise %30 ile odun dışı ürün toplayıcılığı(yerden) alanında saptanmıştır.

Beş ulusal yeterliliğin tamamının aynı 12 gösterge üzerinde doğrudan ortak etkileşimde olduğu, Sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri beş ulusal yeterlilik kapsamında bütüncül değerlendirildiğinde ise ormancılık ulusal yeterliliklerinin 6 kriter ve 24 gösterge ile doğrudan etkileşimde olduğu görülmektedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri ile ulusal yeterliliklerin etkileşim çizelgesindeki doğrudan etkileşim bulgularından, ulusal mesleki yeterlilik sisteminin, Türkiye de sürdürülebilir orman yönetiminde etkinliğin sağlanabilmesinin önemli bileşenlerden biri olduğu söylenebilir. Sistemik (bütüncül) bir bakış açısıyla durum değerlendirildiğinde (Keleş ve Hamamcı, 2004); Ulusal yeterlilikler ile doğrudan etkileşimde

olan göstergelerin orman ekosistemi dinamiği içerisinde diğer göstergelerle olan ekolojik, ekonomik ve sosyo kültürel boyutlardaki ilişkileri göz önünde bulundurulursa, ormancılık mesleki yeterlilik sisteminin sürdürülebilir orman yönetimindeki bütüncül etkisinin daha geniş olduğu görülebilir.

Beş ulusal yeterliliğin tamamının aynı 12 gösterge üzerinde topluca doğrudan etkileşimi beş ulusal yeterliliğin sürdürülebilir orman yönetimindeki ortak etki ve aralarındaki sistemik ilişkiyi ifade etmesi açısından önemli sonuç olarak değerlendirilebilir. Bu nedenlerden ulusal mesleki yeterlilik sistemini sistemik yaklaşım içerisinde sürdürülebilir orman yönetimi sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak görmek ve geliştirmek gerektiği söylenebilir.

Ulusal mesleki yeterlilik sisteminin etkinliğinin artırılarak devam ettirilmesinde rol alacak üç paydaş bulunmaktadır. Mesleki Yeterlilik Kurumu, Ormancılık sektörüne yön veren kurumlar (Orman Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar vb.) ve yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları.

Ulusal mesleki yeterlilik sisteminde kalite güvencesini sağlama Mesleki Yeterlilik Kurumunun görevleri arasındadır. Meslek standartları ve ulusal yeterliliklerin hazırlanması, yetkilendirme faaliyetleri ve nihayetinde denetim süreçleri ile Mesleki Yeterlilik Kurumu bu kalite güvencesini sağlamaktadır. Sistemin etkinliğinin artırılarak devam ettirilmesinde gelişen ve değişen koşullara göre meslek standartlarının ve ulusal yeterliliklerin revizyonu büyük önem arz etmektedir. Revizyon sürecinin sağlıklı yürütülmesi için sistemin paydaşlarından gelen sorun ve önerilerin dikkate alınması uygulamada karşılaşılan sorunlara çözüm üretme yönüyle faydalı olabilecektir.

Yetkilendirme, gözetim ve programsız denetimlerde görev alan denetim ekipleri için uygulamada birlikteliğin sağlanarak kalite güvencesinin standardize edilmesi büyük önem arz etmektedir. Denetim ekiplerinin Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından gerçek vakalar üzerinden sık eğitimlere alınması uygulamada birlikteliğe ve ortak dil oluşumuna katkılar sunabilecektir.

Mesleki Yeterlilik Kurumu özelinde kalite güvencesini ve uygulamada birlikteliğin sağlanmasını etkileyebilecek en önemli faktörlerden bir diğeri ise ölçme değerlendirme boyutunda yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarının soru bankaları ve soru kaliteleridir. 3. ve 4. Seviye yeterliliklerin yer aldığı ormancılık mesleki yeterlilik sisteminin insan kaynakları paydaşını ekonomik olarak toplumun en fakir ve eğitimsiz kesimi oluşturmaktadır. Bu noktada hedef kitlenin deneyimsel ve saha öğrenmesine dayalı bilgi beceri ve yetkinliklerini ifade etmesini kolaylaştırıcı ve

hedef kitlenin anlama düzeyinde soruların yöneltmesi lme ve değerlendirme sürecini daha etkin kılacaktır. Denetim süreçlerinde farklı yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarına ait soru bankalarında cevabı aynı bilgi, beceri ve yetkinlik içeren soruların farklı ifadelerle sorulması hedef kitlenin eğitim düzeyinden kaynaklı anlam farklılaşması/anlaşılamamadan dolayı adayların lme ve değerlendirmesinde yanıtıcı sonuçlar doğurabilmektedir. Bu gibi olumsuzlukların ortadan kaldırılması için ulusal boyutta yeterli soru sayısına ulaşmış yeterlilikler için Mesleki Yeterlilik Kurumu bünyesinde ortak bir soru havuzu oluşturulabilir. Bu soru havuzuna farklı yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarının soru havuzlarından teknik uzmanlarca oluşturulacak bir komisyon marifetiyle soru seçimi yapılarak tüm yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşları için soru kalitesi standardize edilebilir.

Uygulamada karşılaşılan sorunların/yetersizliklerin işverenler tarafından tespit edilerek meslek standardı ve ulusal yeterlilik güncellemelerinde gündeme getirilmesi sektöre yön veren kurum ve kuruluşların mesleki yeterlilik sisteminin etkinliğinin arttırılmasına yönelik önemli sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu noktada teknolojik gelişmeler, yeni teknik, alet ve ekipmanların geliştirilerek sektörde kullanılmaya başlanması aktif belgeli iş gücünün yeni gelişmelere uyumunu zorunlu kılmaktadır.

Ormancılık mesleki yeterlilik sisteminde performans/uygulamaya dayalı sınavların zorunluluğu sınav alanlarının da belgelendirme faaliyetlerinin kalitesinde önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Sektör de işveren kuruluş pozisyonundaki kurumların uygulama sınavlarında gerçek sınav alanlarının kullanılmasına imkân sunması sistemin kalite düzeyine önemli katkı yapacaktır.

Kaynakça

Gündüz, S. ve Ark. 2020. Çoklu karar verme teknikleri, gazi kitapevi, ISBN: 10 6257911405

Demirezen, M. 2002. Piyasa meslek standartları, planlama dergisi- özel sayı (DPT'nin kuruluşunun 42. yılı), Ankara, s. 213-218

Pırtı, A. ve Kara, K. 2017. Mesleki yeterlilik sistemi kapsamında topoğraf ulusal yeterliliğinin değerlendirilmesi, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 16. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 3-6 Mayıs 2017, Ankara, https://www.hkmo.org.tr/resimler/ekler/0ebf19e19683e46_ek.pdf, 21.03.2021

MYK, 2019. Mesleki yeterlilik kurumu belgelendirme kuruluşlarına yönelik denetim usul ve esasları, [https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/ek-1_Mesleki_Yeterlilik_Kurumu_Belgelendirme_Kuruluslari](https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/ek-1_Mesleki_Yeterlilik_Kurumu_Belgelendirme_Kuruluslarina_Yonelik_Denetim_Usul_ve_Esaslari.pdf), 21.03.2021

Ormancılık mesleki yeterlilik sistemindeki değerlendirici, karar verici ve teknik uzman olabilme yeterlilik kriterleri sektöre yön veren kurum ve kuruluşlarda çalışılarak elde edilebilecek tecrübeler içerdiğinden Orman Genel Müdürlüğü ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü gibi kurumların sınav ve belgelendirme ve denetim faaliyetlerinde yer alacak nitelikli personelin süreçlere görevlendirilmesinde kolaylık sağlanması sistemin kalite güvencesine ve kurumsallaşma kapasitesine önemli katkılar sunabilecektir.

Sektöre yön veren kurumlar boyutuyla bir diğer önemli konu ise sektör komitelerinde aktif temsilidir. Sektör komitelerine görevlendirilecek personelin ulusal mesleki yeterlilik sisteminin biliyor olması ve uygulama birimleri ile bu alanda geri beslemeli olması sistemin etkinliğine önemli katkılar verebilir.

Sonuç olarak, ormancılık sektörü özelinde durum değerlendirildiğinde, ülkemiz ormanlarının üretim ve hizmet sunumuna yönelik faydalanma ihtiyaçlarındaki talep artışına paralel olarak bu alanda çalışacak mesleki yeterlilik belgeli nitelikli iş gücüne olan talepte artmaktadır. Mesleki yeterlilik belgesi zorunluluğu olan yeterliliklerde yeterli iş gücü kapasitesinin oluşturulamaması sektörün üretim ve hizmet sunumu hedeflerinin gerekleştirmemesine neden olabilecektir. Bu gibi olumsuzlukların yaşanmaması için ilgili tarafların yukarıda verilen tespit ve öneriler doğrultusunda mesleki yeterlilik belgeli insan kaynağı sayısının arttırılmasına yönelik iş birliklerini arttırarak devam ettirmeleri gerekmektedir. Sürdürülebilir orman yönetimi boyutunda nitelikli iş gücü gereksinimine yönelik eğilimlerin takibi ise ulusal SOY K&G setine eklenecek mesleki yeterlilik belgeli iş gücü sayısı göstergesi ile takip edilebilir.

MYK, 2020. Kamera kayıt inceleme rehberi, https://www.myk.gov.tr/images/articles/editor/Sinav_ve_Belgelendirme/Gerekli_dokumanlar/kamera_kayit_inceleme_rehberi.pdf, 21.03.2021

MYK- a., 2021. Avrupa yeterlilikler erevesi <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/avrupa-yeterlilikler-cercevesi> 21.03.2021

MYK-b., 2021. Ulusal meslek standardı, <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-meslek-standard-ana>, 21.03.2021

MYK-c., 2021. Ulusal yeterlilik tanımı, <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-yeterlilik-tanim-ve-cerri>, 21.03.2021

MYK-d., 2021 MYK genel istatistikler, https://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_istatistik, 21.03.2021

MYK-e, 2021. Ulusal yeterlilikler, https://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_yeterlilik_k&view=arama, 21.03.2021

Güzeller, C. O., 2020. Mesleki yeterlilik kurumu ölçme değerlendirme semineri sunumu (powerpoint) 12 Mart 2020 Ankara

Resmi Gazete, 2016. Türkiye yeterlilikler çerçevesi, tarih 02 Ocak 2016, sayı 29581.

Bümen, N.T., 2006. Program geliştirmede bir dönüm noktası: yenilenmiş bloom taksonomisi, eğitim ve bilim 2006, cilt 31, sayı 142, s. 3-14

Engür, M.O., 2014. Odun üretiminde çalışanların eğitimi, ağaç kesme ve boylama operatörü, orman ve su işleri bakanlığı yayımları, ISBN no: 978-605-4610-53-2

Keleş, R. ve Hamamcı, C., 2002. Çevrebilim 4. baskı, İmge kitapevi, s 25-45 Ankara

Forest Europe, 2021. Sustainable Forest Management implementation/, 21.03.2021

Resmi Gazete, 2006. Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu, Kanun No: 5544, 7 Ekim 2006, sayı 26312.

MYK-f, 2021. Orman üretim işçisi ulusal yeterliliği file:///C:/Users/tuncayporsuk/Downloads/15UY0236-3%20Rev%2000%20Orman%20C3%9Cretim%20C4%B0%20C5%9F%20A7isi%20(5).pdf, 20.03.2020.

MYK, 2015. Orman yetiştirme ve bakım işçisi ulusal yeterliliği

file:///C:/Users/tuncayporsuk/Downloads/15UY0237-3%20Rev%2000%20Orman%20Yeti%20C5%9Ftirme%20ve%20Bak%20C4%B1m%20C4%B0%20C5%9F%20A7isi%20(5).pdf, 20.03.2020

MYK-a, 2017. Odun dışı ürün toplayıcılığı (yerden) ulusal yeterliliği,

file:///C:/Users/tuncayporsuk/Downloads/17UY0283-2%20Rev%2000%20Odun%20D%20C4%B1%20C5%9F%20C4%B1%20C3%9Cr%20C3%BCn%20Toplay%20C4%B1c%20C4%B1s%20C4%B1%20(Yerden)%20(2).pdf

MYK-b, 2017. Odun dışı ürün toplayıcılığı (yüksekten) ulusal yeterliliği,

file:///C:/Users/tuncayporsuk/Downloads/17UY0284-3%20Rev%2000%20Odun%20D%20C4%B1%20C5%9F%20C4%B1%20C3%9Cr%20C3%BCn%20Toplay%20C4%B1c%20C4%B1s%20C4%B1%20(Y%20C3%BCksekten)%20(1).pdf

MYK-c, 2017. Alan kılavuzluğu ulusal yeterliliği file:///C:/Users/tuncayporsuk/Downloads/17UY0282-4%20Rev%2000%20Alan%20K%20C4%B1lavuzu%20(1).pdf

Resmi Gazete-a, 2016. Türkiye yeterlilikler çerçevesi, tarih 2 Ocak 2016, sayı 29581.

Resmi Gazete, 2017. Ağaç kesme ve boylama operatörü (seviye 3) ulusal meslek standardı, tarih 29 Kasım 2017, sayı 30255-mükerrer.

Resmi Gazete-a, 2015. Sürütme ve yükleme işçisi (seviye 3) ulusal meslek standardı, tarih 9 Nisan 2015, sayı 29321.

Resmi Gazete-b, 2015. Orman ağaçlandırma ve fidan yetiştirme işçisi (seviye 3) ulusal meslek standardı, tarih 9 Nisan 2015, sayı 29321.

Resmi Gazete-c, 2015. Orman gençleştirme ve bakım işçisi (seviye 3) ulusal meslek standardı, tarih 9 Nisan 2015, sayı 29321.

Resmi Gazete-b, 2016. Odun dışı ürün toplayıcısı(yerden) (seviye2) ulusal meslek standardı, tarih 25 Ekim 2016, sayı 29868.

Resmi Gazete-c, 2016. Odun dışı ürün toplayıcısı (yüksekten) (seviye3) ulusal meslek standardı, tarih 25 Ekim 2016, sayı 29868.

Resmi Gazete-d, 2016. Alan Kılavuzu (seviye 4) Ulusal Meslek Standardı, tarih 25 Ekim 2016, sayı 29868.

MYK-g, 2021. Temel istatistikler, https://portal.myk.gov.tr/index.php?option=com_istatistik, 18.03.2021

OGM, 2020. Sürdürülebilir Orman Yönetimi (SOY K&G) uygulama kılavuzu,

<https://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/SurdurulebilirOrmanYonetimi/SOY%20K.G%20UYGULAMA%20KILAVUZU/SOY%20K.G%20UYGULAMA%20KILAVUZU.pdf>, 21.03.2021

Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004. Ulusal Ormancılık Programı, Ankara

Drengson, A. and Taylor, D., 1997. Ecoforestry, The art and science of sustainable forest use, new society publishers, Toronto, p.312.